

Det

Kongelige norske Videnskabers Selskabs

Skrifter

1893.

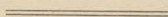
Thronhjøm.
Aktietrykkeriet.
1894.

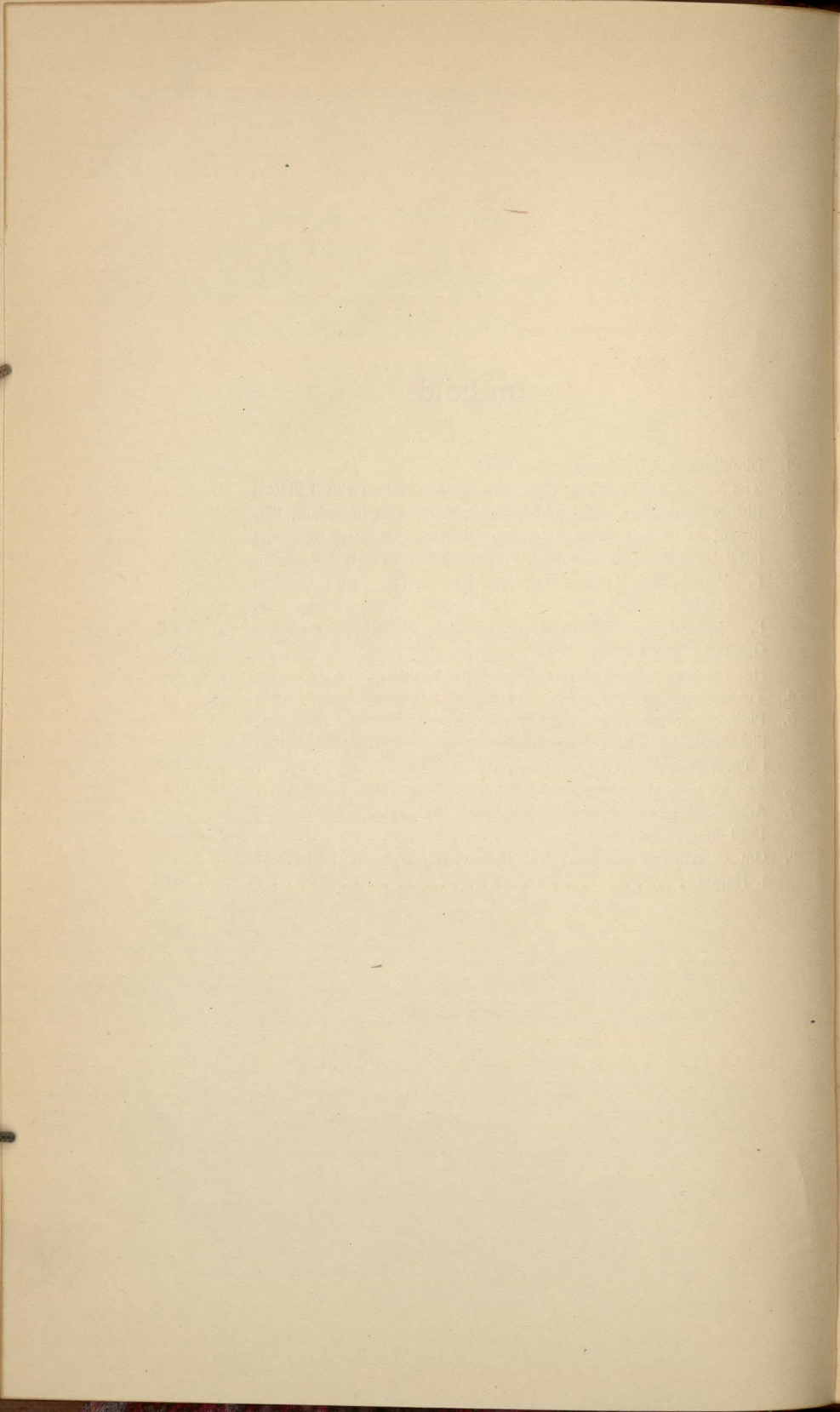

(B6 2)

Indhold.

1. Direktionens Aarsberetning for 1893	Pag. I—XIV
2. The Norwegian Forms of <i>Ceramium</i> by M. Foslie (with 3 Plates)	” 1
3. Biskop Gunnerus's virksomhed, fornemmelig som botaniker, tilligemed en oversigt over botanikens tilstand i Danmark og Norge indtil hans død ved Ove Dahl. (Fortsættelse fra forr. Aarskrift). E. Visitatsreiser 1768 i Romsdals amt og de derfra opgivne planter	” 22
F. Visitatsreiser i Indherreds provsti og de derfra opgivne planter	” 42
G. Botaniseren 1771—1772	” 57
H. Planter fundne udenfor Throndhjems stift	” 68
4. <i>Tetraplodon pallidus</i> n. sp. Descripsit I. Hagen	” 75
5. Plantegeografiske undersøgelser i det indre af Romsdals amt med tilstødende fjeldtrakter (Stipendieberetning til videnskabselskabet i Throndhjem) af Ove Dahl	” 77
6. New or critical Norwegian Algæ by M. Foslie (with 3 Plates)	” 114
7. Arkæologiske undersøgelser, navnlig i Aafjorden og Bjørner i 1893 af K. Lossius	” 145
8. Om et tvilsomt voxested for <i>Pleurozia purpurea</i> (Lightf.) af I. Hagen	” 152

Direktionens Aarsberetning for 1893.

Til
Kongen!

Undertegnede Direktion for det Kgl. norske Videnskabers Selskab giver sig herved den Ære at aflægge underdanigst Beretning om Selskabets Virksomhed i 1893.

Selskabets aarlige Fest høitideligholdtes paa Deres Majestæts høie Fødselsdag den 21de Januar i Kathedralskolens Festsal ved et Foredrag af Selskabets Medlem Assessor Johan Bergh over „De norske Loves Historie og Kulturhistoriens Forhold til den almindelige Retsudvikling.“ Foredraget er trykt i Thronhjems Adresseavis for 1893 No. 23 og 24.

Deres Majestæts Bidrag til Selskabet for 1893 har, ligesom tidligere, været anvendt til et videnskabeligt Reisetipendium til Undersøgelser i det nordenfjeldske Norge. Dette blev ved Direktionens Beslutning af 6te April tilstaaet Bestyreren af Selskabets botaniske Samling, der i Sommeren 1893 benyttede Stipendiet til algologiske Undersøgelser i Thronhjemsfjorden og dens Munding. Indberetning herom, saavel som om Udbyttet af de ovennævnte Undersøgelser, har været indsendt til Deres Majestæt gjennem den Kgl. norske Hofforvaltning. Forøvrigt tillader man sig at henvise til nedenstaaende Meddelelser fra den botaniske Samlings Bestyrer.

I Generalforsamling den 27de Januar bevilgedes, foruden Deres Majestæts Bidrag til Selskabet, et Beløb af Kr. 1400 til videnskabelige Reisetipendier. Heraf anvendtes Kr. 800 af den zoologiske Samlings Bestyrer til zoologiske Undersøgelser i Thronhjemsfjorden

og Kr. 200 af Konservator Foslie til et Ophold i Upsala. Kr. 300 tilstodes Cand. mag. Ove Dahl til Fortsættelse af hans botaniske Undersøgelser i Romsdals Amts indre Fjeldegne. Og Kr. 100 blev af Adjunkt K. Lossius anvendt til arkæologiske Undersøgelser. Om Udbyttet af de sidstnævnte henvises til den i Aarsskriftet indtagne Reiseberetning fra Hr. Lossius.

Bibliotheket har i Vintermaanederne været aabent til Udlaan fra Kl. 12¹/₂—2, i den øvrige Del af Aaret fra 12—2 de 5 første Søgnedage i Ugen, samtidig med Læseværelset. Udlaansdagens Antal har været 198, i hvilke der er skeet 1135 Udlaan, indbefattende ca. 1850 Bind og Hefter. Laantagernes Antal har været 247. Bibliotheket er i Aarets Løb forøget med ca. 520 Værker, deri indbefattet Tidsskrifter og Fortsættelser. De enkelte Bind og Hefter har udgjort ca. 1200. Efter Fag har Tilvæksten været omtrent følgende: Theologi 25 Værker 38 Bind, Lovkyndighed 8—14, Medicin 14—20, Filosofi 3—5, Pædagogik 11—63, Mathematik 20—23, Naturhistorie 130—368, Fysik og Kemi 27—45, økonomiske Videnskaber 17—29, Sprogvidenskab 16—30, underholdende Læsning 8—10, Historie 105—204, Litteraturhistorie 21—81, lærde Selskabers Skrifter 90—222, Skrifter af blandet Indhold, deriblandt Aviser 16—40. Af disse Skrifter er ca. 170 indkomne ved Kjøb, Resten som Gave. Manuskriptsamlingen er forøget med 3 Nr., nemlig 1) et Hefte i Kvart, foræret af Frøkenerne Timme, Strinden, med følgende Indhold: a) „En kort og sandfærdig Beretning om Thronhjems Forstyrrelse og Ødelæggelse ved Ildebrand 1651“, b) „Brev fra Baron L. Holberg til de danske Acteurer at formaa dem til at tage Madame Rosenkilde til Actrice“, c) Dom af Commissionen mellem Major West, Major Grevenkop og Madame Lazarus Levi. 2) En Pakke i Oktav, foræret af Pastor S. Skavlan, indeholdende 5 Hefter Dagbøger, førte 1850—57 af en Dame under hendes Ophold paa Søndre Søndmøre. Pakken skal først aabnes efter 50 Aars Forløb. 3) Tekst og Partitur til Operaen Fredkulla af Carl Müller og M. A. Udbye, Gave fra Fru Henriette Petersen, Throndhjem.

Diplomsamlingen er forøget med et Skindbrev af 22de Juli 1412, indsendt som Gave fra Gaardbruger i Meldalen Ole Syrstad.

Kartsamlingen er ligeledes ved Gave forøget med 5 Expl.

Bibliothekets Revision har i Aarets Løb været fortsat af med-undertegnede Overlærer Dahle og Stiftsarkivar Koren. Den sidste indtraadte istedetfor Bibliothekaren, der fritoges paa Grund af Øiensvaghed. — Ved Direktionens Beslutning af 22de September er det bestemt, at naar den nu paagaaende Revision af Bibliotheket er afsluttet, skal et Beløb af Kr. 200, som i dette Øiemed aarlig har været opført paa Selskabets Budget, anvendes til en Gjennemgaaelse og Ordning af Manuskriptsamlingen.

Oldsagsamlingen har i det forløbne Aar havt en Tilvækst af 147 Nr. (Katalognr. 4457—4603).

Af denne Tilvækst tilhører 31 Nr. Stenalderen. Af disse skal her kun nævnes nogle af de betydeligere, idet der med Hensyn til den nærmere Redegjørelse for de enkelte indkomne Sager henvises til den Fortegnelse over Samlingens Tilvækst, der vil blive trykt i Aarsberetning fra For. til n. Fort.s Bevaring for 1893.

Af Flintsager er foruden nogle mindre værdifulde Ting indkommet 2 vel bevarede Spydspidser, der er fundne i en Myr paa Sporsem i Akerø Præstegjæld i Romsdalen. Ligesom Tilfældet er med de fleste andre fra Romsdalen indkomne Gjenstande, skyldes deres Erhvervelse Selskabets Medlem Hr. Kaptein Zieglers Bistand. Af Økser af Sten med Skafthul er erhvervet 4 Eksp.: fra Øidal i Strinden, Aunet paa Bynset, Østeraas i Øvre Stjørdalen og Rønningen i Rissen. En smuk Økse uden Skafthul er indkommet fra Kraakstad i Selbu. Fra Trøen i Tydalen er erhvervet et Eksp. af de forholdsvis sjelden forekommende Hammere af Formen N.O. 45. — Af Gjenstande af Skifer er der indkommet en Samling fra Sæternes i Vernes Sogn i Ørlandet, hvorfra der ogsaa tidligere er erhvervet Fund af Skifersager. De bestaar af Spydspidser og én-eggede Knive, hvoraf dog ingen er helt bevaret. Fra det rige Findested paa Bøleseter i Flatanger er der ogsaa i 1893 kommet endel Brudstykker af Spidser og Knive tilligemed nogle mindre Slibestene for Stensager og endel ovale Stene med omgaaende Fure, hvoraf der er fundet mange omtrent paa det samme Felt som Skifersagerne. Som sedvanlig fra dette Findested er der sammen med Skifersagerne ogsaa indkommet endel Flekker og Affaldstykker af Flint. En helt bevaret Spydspids af Skifer er indkom-

met fra Dørum i Opdal. Ved Gave er erhvervet en Hulmeisel af Skifer fra Uri i Valdalen i Søndmøre.

Tilvæksten fra den ældre Jernalder bestaar alene af to Fund: et Sverd og en Spydspids fra Moen i Eids Præstegjæld i Romsdalen og en vævskyttelformet Sten fra Vinne i Verdalen.

En væsentlig Del af Tilvæksten, 38 Numere i 17 Fund, skriver sig fra den yngre Jernalder. Blandt større samlede Fund kan nævnes et fra Hen i Gryttens Præstegjæld i Romsdalen, bestaaende af Vaaben og Redskaber af Jern. Det er ligesom flere tidligere indkomne Fund fra samme Findested og samme Tidsalder indbragt af Hr. Kaptein Ziegler. Fra Bjørken i Nedre Stjørdalen er indkommet et Fund af Vaaben og Redskaber. Fra Tiltreim i Aafjorden et Fund af skaalformede Spænder af Bronze og en Samling Perler af Glas, Rav og Ler. Hertil kommer desuden en hel Del enkeltvis fundne Gjenstande.

Af Tilvæksten fra Middelalderen bestaar den største Del af Sager fra Stenviksholm. Af de under Udgravningerne der ifjor Sommer fundne løse Sager er der udtaget en Samling, der er indført under 30 Nr. Det er dog med Hensyn til disse Sager at bemærke, at de skriver sig fra Overgangstiden, dels er middelalderske, dels tilhører den nyere Tid. Af de første kan særlig nævnes en af de bekjendte smaa Krukker af Ler til Opbevaring af Relikvier og nogle Drikkehornbeslag af Kobber. Forøvrigt bestaar Samlingen af en hel Del Brudstykker af Kar af Ler af forskjellige Former, Gulvfliser og Tagstene af brændt Ler, Brudstykker af Kjedler af Kobber, en vel bevaret Stridshammer af Jern; derhos af en Mængde Brugsgjenstande og Bygningsbeslag af Jern, Levninger af Glasruder med Blyindfatning, Kugler af Jern, Bly og Sten m. fl. Ting, med Hensyn til hvilke henvises til den udførligere Beskrivelse i Aarsb. fra For. t. n. F. Bevaring.

I Anledning af, at den gamle Kirke i Horg er bleven nedrevet og erstattet med en ny, har Samlingen af Herredsstyrelsen faaet overladt endel gamle Sager, der forefandtes i den forrige Kirke. Blandt disse maa især fremhæves et Par særdeles smukke Alterstager af Bronze med rig Emaillering fra det 12te Aarh. De kommer til at høre til de værdifuldeste Gjenstande i vor middelalderske

Samling. En af dem vil blive afbildet i Aarsb. f. For. t. n. F. Bevaring.

Fra samme Kirke er fremdeles indkommet 5 Messehagler, hvoraf den ene skriver sig fra det 17de Aarh., medens de andre dels skriver sig fra det 15de Aarh., dels fra Overgangstiden mellem Middelalderen og den nyere Tid i det 16de Aarh. De har tildels meget eiendommelige og interessante Mønstre. Endel middelalderske Gjenstande er fremkomne ved Gravninger i Byen i Strøget nærmest vestenfor Elven, saaledes en Skoite af Ben og endel Gjenstande af Grøtsten. Omtr. 25 Nr. skriver sig fra Tiden efter Reformationen. Deriblandt er der ogsaa iaar erhvervet nogle vævede Tæpper.

Mynt- og Medallesamlingen er i 1893 dels ved Kjøb eller Bytte med Dubletter, dels ved Gaver forøget med 23 Medailler, 189 Mynter, 11 Pengesedler og 8 Jettons og tæller nu i det hele ca. 12,200 Nr. Gaver er modtagne fra 19 forskjellige Foreninger eller private Personer. Kgl. Vetenskaps Akademien i Stockholm har skjænket et Eksp. af den af samme prægede Medaille for 1893 over dets afdøde Medlem John Ericsson. Fra Direktionen for Norges Bank er modtaget 5 Eksp. af Bankens indkaldte Sedler af de to ældste Udgaver, ligesom Samlingen ved Selskabets Medlem fhv. spansk Bergværksdirektør Hr. Anton Getz's velvillige Assistance har modtaget et Eksp. i forsølvet Bronze af den i Spanien paa offentlig Bekostning prægede Medaille til Minde om 400 Aars Jubilæet 1892 for Amerikas Opdagelse ved Columbus. — Fra det gamle Findested ved Gaarden Sand i Verdalen er ogsaa i det forløbne Aar indkommet 4 smaa Sølvmynter fra Slutningen af 10de eller Begyndelsen af 11te Aarh., nemlig 2 angelsachsiske (fra Ethelred II) og 2 tyske; de sidste dog meget slidte.

Haandbibliotheket er forøget med „Numismatiska Meddelanden“ XIII og W. Bergsøes Danske Medailler og Jettons 1789—1891, hvilket sidste Værk er en Fortsættelse — for Medaillernes Vedkommende — af det store Værk: Beskrivelse over danske Mynter og Medailler i den kgl. Samling i Kjøbenhavn 1791 og tillige omhandler norske Medailler indtil 1814, samt slesvig-holstenske indtil 1864.

Revision og delvis Omskrivning af Katalogen har været fortsat omtrent i samme Omfang som tidligere.

Den zoologiske Samling. Af indenlandske Pattedyr er Samlingen ved Bytte bleven forøget med 3 Arter Flaggermus fra den sydlige Del af Landet, hvilke tidligere savnedes. Desuden er indkjøbt en stor og smuk, langhaaret Varietet af Ulv (*Canis lupus*) fra Tydalen og 3 Unger af samme Art fra Trakten mellem Herjedalen og Røros, 2 Unger af Jerv (*Gulo borealis*), skudt i Rissen, samt en ved Munkholmen fanget Springer (*Delphinus albirostris*). Af udenlandske Pattedyr har der ogsaa i det forløbne Aar været Anledning til billige Indkjøb og Bytte af tildels sjeldnere Typer, hvorfor Antallet af saadanne Forøgelser er forholdsvis stort og omfatter Arter, som tidligere savnedes i Samlingen. Her skal nævnes nogle Aber, en smuk Leopard (*Felis leopardus*), Tigerkat (*Felis macrura*), en amerikansk Tapir (*Tapirus americanus*), samt et stort og smukt Ekspl. af Vildsvin (*Sus scropha ferus*) fra Ungarn. Desuden et smukt Ekspl. af den nu næsten uddøde typiske Stenbuk (*Capra ibex*) fra Piemont, Gemse (*Capra rupicapra*) fra Schweiz og fra Siebenbürgen, Han af Raadyr (*Cervus capreolus*) fra Tyskland, hvoraf Samlingen tidligere eiede en Hun, samt Unge af Storkobbe (*Phoca barbata*) og voksen Ringsæl (*Phoca hispida*) fra Spitsbergen. Pladsen er imidlertid nu saa liden, især for Pattedyrenes Vedkommende, at man ikke længer vil kunne befølge en fuldt systematisk Opstilling, og man vil sandsynligvis snart blive nødt til at magasinere baade Pattedyr og Fugle.

Fuglesamlingen er ved Kjøb eller Bytte forøget med 30 Ekspl., hvoraf 18 indenlandske og 12 udenlandske. Af de indenlandske er følgende nye for Samlingen: Biehøg (*Pernis apivorus*), skudt i Omegnen af Throndhjem, men nærmere Lokalitetsangivelse mangler, hvid Fiskand (*Mergus albellus*), skudt i Rissen, samt 3 Gaasearter: *Bernicla leucopsis* fra Kristiania, *Anser albifrons* fra Jæderen og *A. erythropus* fra Varanger. De to førstnævnte Fugle har, saavidt vides, ikke tidligere været iagttaget nordenfjelds. Af udenlandske Arter skal nævnes et smukt Ekspl. af den sjeldne Lammegrib (*Gypaëtus barbatus*), Gaasegrib (*Gyps fulvus*), Næshornfugl (*Buceros rhinoceros*), Alpekraake (*Fregilus graculus*), samt nogle Paradisfugle.

Skeletsamlingen er forøget med et større Antal Kranier af

forskjellige Arter, Skelet af den forannævnte Leopard, Grindhval (*Delphinus globiceps*) fra Repvaag i Finmarken, samt Maar.

Af Fiske er erholdt og udstoppet en 2 Meter lang Stør (*Acipenser sturio*), fanget i Juli i Skjørnfjorden, samt en usedvanlig farvet Varietet af *Gadus morhua*. Fra Universitetsmuseet er modtaget et Eksp. af *Hippoglossus pingvis*.

Af Nordhavsekspeditionens Udbytte er modtaget Ophiurer, Crinoider, Holothurier og nogle Alcyonier. De lavere Sødyr forøvrigt er udelukkende erhvervet ved egne Indsamlinger. En Del af Samlingens Materiale har været udlaant til Undersøgelse ved andre Museer, saasom Polyzoer til Cand. Nordgaard ved den biologiske Station i Bergen, Annelider til Universitetsmuseet, med hvilket Samlingen har staaet i Bytteforbindelse. Derimod er Tilgodehavende fra udenlandske Bytteforbindelser ikke indkommet.

Katalogarbeidet har været fortsat og Samlingen forøvrigt vedligeholdt.

Undersøgelserne i Fjorden var ogsaa i sidste Sommer ledsaget af ugunstigt Veir; desuden blev de afsluttet tidligere end i foregaaende Aar, da Undersøgelserne med Trawl, som i sidste Aar foretoges i længere Tid, er forbundet med store Bekostninger. Trawl anvendtes især paa Nordsiden af Fjorden ved Leksvikstranden paa en Dybde af 150—200 Favne. Hensigten hermed var at finde de ukjendte Unger af flere Dybvandsfiske (*Coryphænoïdes rupestris* og Raja-Arter), som her forekommer i Mængde. Dette lykkedes dog ikke; derimod erholdtes Unge af *Chimæra monstrosa*, der ogsaa er lidet kjendt. Den Fiskeart, som hyppigst fangedes her paa nævnte Maade, var *Glyptocephalus cynoglossus*, ogsaa i udvoksne Eksp. Som sedvanligt erholdtes talrige Dybvandsmysider og andre Crustaceer (*Pontophilus norvegicus*, *Pasiphæe tarda* og *Calocaris Macandreae*), Blækspruter (navnlig *Octopus Bairdi*) og andre fritsvømmende Dyr, der ikke saa let erholdes ved Bundskrabning. Af sjeldnere Fund kan nævnes et Eksp. af *Brisinga coronata*, *Rhizochrinus lofotensis*, 2 overordentlig store (160 cm. Diameter) Eksp. af *Pteraster multipes*, som forhen kun var kjendt i enkelte, smaa Eksp., store Eksp. af *Isidella hippuris*, som var opfyldte med Æg. Af de talrige Mollusker, som her medfulgte Trawlen,

kan nævnes *Sipho Sarsii*, *Malletia obtusa* i Mængde og *Abra longicallis*.

Undersøgelser i Bergbakkerne med Bundskrabe fortsattes paa de samme Steder som foregaaende Sommer, nemlig i Hasselviken og i Skarnsundet. Paa sidstnævnte Steder optoges *Paragorgia* af indtil 2 M.s Høide, og blandt flere, muligens nye Actinier, adskillige af den paa Nordhavsekspeditionen i Sognefjorden opdagede *Sargartia splendens*. Ved Stadsbygden toges en Alcyonide, som af Grieg er bestemt som en ny Art under Navn af *Muriceides ramosus*, samt adskillige Former af *Paramuricea placomus*, der danner Overgangen til *P. elegans*, hvilken sidste neppe er nogen god Art. Af Ophiuroider kan mærkes en *Ophiactis*, som er temmelig hyppig paa Oculiner, og som især udmærker sig ved sin Assymetri, idet Armene paa én Side altid er længere end paa den anden; sandsynligvis er dette kun et Ungestadium; men den adskiller sig ogsaa i andre Henseender fra vore to andre Arter af denne Slægt og er uden Tvivl en ubeskreven Art. Desuden toges paa stort Dyb et defekt Ekspl. af en liden *Ophiacantha*, som er vidt forskjellig fra denne Slægts andre Arter, navnlig ved overordentlig lange og tætsiddende Pigge paa Skivens Rygside.

Den botaniske Samling. De i forrige Aarsberetning nævnte botaniske Samlinger blev i Løbet af Høsten anbragte i et til Disposition stillet Rum, hvor de ikke længer lider af Fugtighed. Den væsentligste Tilvækst er en smuk Samling Karplanter fra Cand. mag. Ove Dahl, indsamlet paa en Reise i det indre af Romsdals Amt med tilstødende Trakter, hvortil han har havt Bidrag af Selskabet, samt de af Samlingsbestyreren i Throndhjemsfjorden indsamlede Alger. Algologiske Undersøgelser foretoges væsentligst ved Strømmen i Inderøen og nærmestliggende Trakter. Algevegetationen viste sig forholdsvis rig dels paa saadanne Arter, som foretrækker beskyttede Steder, dels sydligere Former. Her fandtes saaledes en tidligere blot fra Arendal og Hvitingsø kjendt Alge, *Myrionema (Ascocyclus) orbiculare* J. Ag., som optraadte i Mængde paa en enkelt Lokalitet. Et Par andre karakteristiske Arter viste sig ogsaa i stor Individmængde, nemlig *Bryopsis plumosa* og *Ralfsia clavata* Cr., samt flere Kalkalger, hvoriblandt en ny Art,

Lithothamnion coalescens mscr., der vil blive beskrevet i en Oversigt over Norges Lithothamnier i Selskabets Skrifter for 1894. Af det indsamlede Materiale er desuden enkelte Arter beskrevne i „New or critical Norwegian Algæ“ i Selsk. Skr. f. 1893, og Resten vil senere blive bearbejdet. Algevegetationen i Thronhjemsfjorden synes i det hele taget at være rigere og mere afvekslende, end der efter de i 1892 foretagne Undersøgelser var Grund til at antage. Det er imidlertid kun paa enkelte Steder, hvor Bundens Beskaffenhed er tjenlig for Algernes Udvikling, at man kan paatræffe en temmelig rig Flora.

Mineralsamlingen. To nye Montre er opstillede. I den ene af disse er fremstillet en Oversigt over de thronhjemske Kisforekomster med Prøver paa Kise og andre Ertse, samt Haandstykker af de Kisforekomsterne ledsagende Bergarter. Ved Direktør A. S. Bachke, Konsul H. Huitfeldt, P. O. Røsten m. fl. er Stuffer og Haandstykker indsendte fra Rørøs Værks, Merakers, Esna, Kjøli, Killingdals Gruber m. v. Denne specielle Samling vil senere blive suppleret.

I den anden Montre er opstillet forskellige større Fossiler, f. Eks. en Sandsten med Fodspor efter *Cheirotherium* fra Sachsen (tilbyttet Samlingen fra Dr. Engelhardt, Dresden), samt Gjengivelser af Fossiler, Meteorstene, Guld- og Sølvstuffer (Kongsberg), væsentlig erhvervede som Bytte fra Universitetets Mineralkabinet i Kristiania. Fra Prof. Brøgger er desuden ved Bytte erhvervet flere sjældnere, interessante Mineralspecies: Yttrotitanit fra Moss, Samarskit fra Dillingø, Moss, krystalliseret Evxenit fra Kragerø ved Fredrikstad, krystalliseret Kjerulfin fra Bamble, Haandstykker med Guld fra Bømmeløen og sjældnere Pseudomorfoser fra Bolivia.

Af andre velvillige Givere kan nævnes Grosserer Tob. Borthen (ekstotisk Kalksten med Fossiler fra Froørne), Handelsfuldmægtig P. Birch (Staurolithkrystaller fra Varglifjeld, Selbu), Henrik Angell (Kalksten med Gange efter Boremuslinger fra Støt), Realkandidat Stav (Hornblende metamorfoseret til Asbest, fra Snarum), Tekniker Alme (Kromjernsten med Enstatit fra Rødø).

Fra de nordlandske og thronhjemske Marmorforekomster, samt fra Vegstensforekomsterne nordenfjelds er indsamlet Sviter

af Haandstykker, hvilke af Mangel paa Plads endnu ikke kan udstilles.

Ved Samlingsbestyreren er Samlingen til Belysning af de geologiske Forhold nordenfjelds fremdeles suppleret.

Med Hensyn til Samlingernes Aabningstider blev der ved Direktionens Beslutning af 26de April forsøgsvis foretaget endel Forandringer, idet Aabningstiderne fastsattes ssaledes:

Gratis, udenfor Turisttiden: Søndag, Onsdag 12—1 $\frac{1}{2}$, Mai—August
Søndag 5—6.

Turisttiden: Slutningen af Juni— medio August alle Hverdage 1—2.
Mod Entré (25 Øre) Fredag udenfor Turisttiden 12—1 $\frac{1}{2}$.

Ogsaa udenfor disse Tider har Adgang kunnet erholdes ved Henvendelse til Vagtmesteren mod Entré, undtagen for Skoleklasser under Tilsyn af Lærer eller Lærerinde. Besøget har været meget tilfredsstillende.

Da Overlærer Ebbell, der i mange Aar velvillig havde fungeret som Formand i Bygningskommissionen, fra Udgangen af 1892 af Helbredshensyn saa sig nødsaget til at frasige sig dette Hverv, blev der paa Budgettet for 1893 opført et Beløb af Kr. 100 til bygningskyndig Assistanse for Direktionen. Mod denne Godtgørelse har Arkitekt A. Hofflund ydet Direktionen Bistand i Bygningsanliggender. Til yderligere Sikkerhed for Selskabets Bygninger i Tilfælde af Ildsvaade har man truffet endel Foranstaltninger, idet der, foruden hvad der allerede havde, er anskaffet 3 Assurance-sprøiter, Brannslanger m. v., ialt til et Beløb af ca. 100 Kr. Med disse Brandapparater vil nu ethvert Punkt af Bygningens Indre kunne naaes med én eller flere Vandstraaler.

Da Vagtmester Dircks opsagde sin Post som Vagtmester, men ønskede at vedblive som Præparant ved den zoologiske Samling, besluttede Direktionen, at disse Poster for Fremtiden skulde adskilles, men at den nye Vagtmester skulde tilpligtes at forrette som Præparant og Assistent ved Oldsagsamlingen, idet Lønnen for Vagtmesteren fastsattes til 400 Kr., foruden fri Bolig og Brænde, og for Oldsagsamlingens Præparant til 100 Kr.

I denne Post ansattes Vagtmand ved Marineetablisementet Anders Nielsen, hvorhos der udarbejdedes nye Instrukser saavel

for Vagtmesteren som for Oldsagssamlingens Præparant. Samtidig besluttede man at udskille et af de af Vagtmesteren tidligere beboede Værelser til Benyttelse for den botaniske Samling.

I forrige Aarsberetning er meddelt, at man i 1892 indsendte Andragende til det herværende Brændevinssamlag om et Bidrag af Kr. 20,000 til Opførelse af en ny Tilbygning til Selskabets Lokaler, — uden dengang at opnaa noget. Man gjentog derfor Andragendet i 1893 og opnaaede nu, at der i det nævnte Øiemed bevilgedes Selskabet et Beløb af Kr. 7800.

Ligeledes indsendte man til Thronhjems Sparebank Andragende om, at det aarlige Bidrag af Kr. 1888, som Selskabet hidtil havde oppebaaret af Sparebanken, for Fremtiden maatte afrundes til Kr. 2000. Dette Andragende kom ikke i Aarets Løb til Afgjørelse.

Endelig indgik Direktionen paa Foranledning af en i Generalforsamling den 27de Januar fattet Beslutning med Andragende til Kommunebestyrelsen om, at der af Bykassen maatte bevilges Selskabet et aarligt Bidrag af Kr. 2000 til Forøgelse af Selskabets Bibliothek. Andragendet blev imidlertid ikke indvilget.

En betydelig Gave er i Aarets Løb tilfaldt Selskabet, idet afdøde Kjøbmand H. A. Benneche ved Tillæg, dateret 15de Januar 1876, til sit Testamente af 28de Februar 1866 har skjænket Selskabet en Kapital af Kr. 20,000. Dette Beløb skal efter Testators Bestemmelse under Navn af Hans A. Benneches Stipendiefond danne „en uangribelig Kapital“ — en offentlig Stiftelse — hvoraf Selskabets Direktion kun kan anvende de aarlige Renter til videnskabelige eller litterære Øiemed, navnlig som Stipendier for, helst yngre Videnskabsmænd eller Forfattere eller som Belønning for udmærkede videnskabelige Afhandlinger eller litterære Arbejder af anden Art.“ Af de aarlige Renter skal imidlertid Selskabet udrede en Livrente paa Kr. 800 til Testators Søster Fru Julie Johnsen indtil hendes dødelige Afgang.

Selskabet har i 1893 udgivet Skrifter for 1891 og 1892 af følgende Indhold:

Skrifter 1891.

1. Direktionens Aarsberetning for 1891.

2. Biskop Gunnerus's Virksomhed, fornemmelig som Botaniker, tilligemed en Oversigt over Botanikens Tilstand i Danmark og Norge: Kap. 4 ved Ove Dahl.
3. Tillæg I (til foranstaaende Afhandling): Gunnerus's Botaniseren ved Throndhjem og paa Visitatsreiserne.
4. Óplysninger til throndhjemske Gaardnavne II af O. Rygh.
5. Algological notices by M. Foslie.
6. List of the Marine Algæ of the Isle of Wight by M. Foslie.
7. Diptera brachycera, qvæ observavit determinavitqve V. Storm, ialt 23 Ark.

Skrifter 1892.

1. Direktionens Aarsberetning for 1892.
2. Biskop Gunnerus's Virksomhed, fornemmelig som Botaniker, tilligemed en Oversigt over Botanikens Tilstand i Danmark og Norge indtil hans Død, ved Ove Dahl (Fortsættelse fra forrige Aarskrift).
3. Liber Tobit, Liber Judit, Liber Esther, Tobias's, Judits og Esthers Bøger, i gammellatinsk Oversættelse efter et Haandskrift i det Kgl. Bibliothek i München fra det 9de Hundrebaar. Med en forudskikket Oversigt over det bibeltekstkritiske Materiale og Arbeidet for dets Fremdragelse og Undersøgelse i de sidste Hundrebaar, ved I. Belsheim.
4. Explorationes bryologicae in valle Norvegiæ Stjørdalen æstate anni 1892. Auctore N. Bryhn.
ialt 17 Ark.

I Generalforsamling den 29de September foretoges Valg paa Præsens og 1 Medlem af Direktionen istedetfor Pastor S. Skavlan, hvis Funktionstid var udløben. Valget havde det Udfald, at til Præsens gjenvalgtes Overlærer Rygh, og at til Medlem af Direktionen valgtes Bestyrer af Selskabets zoologiske Samling V. Storm.

Selskabets Formue ved Udgangen af 1893 udgjorde:

Hammers Legat i Pantobligationer	Kr.	90,410.00
Paulsens Do. i Do.	„	27,665.00
Aas & Hustrues Do. i Do.	„	12,000.00
Hammers Legats Rentefond i Sparebanken	„	1,821.77

Lateris Kr. 131,896.77

Fundats

for

Hans A. Benneches Stipendiefond.

§ 1.

Fondet, der er grundlagt ved en af H. A. Benneche til det Kgl. norske Videnskabers Selskab skjænket Kapital, stor 20000 — tyve tusinde — Kroner, bliver en uangribelig Kapital, der bestyres og forvaltes af Direktionen for nævnte Selskab.

§ 2.

Kapitalen bliver at anbringe i: 1) Norske Statsobligationer, 2) Norske Hypothekbankobligationer, 3) Thronhjems Bys Kommuneobligationer, 4) Kristiania Bys Kommuneobligationer, samt 5) Pantobligationer, dog at disse maa have 1ste Prioritet inden halv Takstværdi i Eiendomme, der er beliggende i Søndre Trondhjems Amt, og som derhos har en nogenlunde stabil, af vekslende Konjunkturer mindre afhængig Værdi (ikke rene Skoveiendomme, Fabriker, industrielle Anlæg og deslige).

Af de aarlige Renter udredes en Livrente paa 800 — otte hundrede — Kroner til Testators Søster, Fru Julie Johnsen, saalænge hun lever. Dette Beløb bliver at udrede med en Fjerdede ved Udgangen af hvert Kvartal. Det mulige Overskud lægges op til et Fond, hvorover der disponeres i Forbindelse med de øvrige Renter fra den Tid af, at disse kommer Selskabet til gode.

§ 4.

Efter Fru Johnsens Død bliver Renterne at anvende til videnskabelige og litterære Øiemed, navnlig som Stipendier for helst yngre Videnskabsmænd eller Forfattere, eller som Belønning for udmærkede videnskabelige Afhandlinger eller litterære Arbejder af anden Art.

§ 5.

Det er ikke nødvendigt, at Renterne uddeles hvert Aar. Direktionen kan disponere over Renterne til saadan Tid og i saadanne Portioner, som den maatte anse hensigtsmæssigst.

§ 6.

Regnskab for Legatet bliver aarlig at indsende til vedkommende Departement til Revision og Decision.

Throndhjem i Direktionen for det Kgl. norske Videnskabers Selskab den 23de April 1894.

H. H. Petersen.   O. Krefting.   H. Dahle.   V. Storm.

I. Richter.